

Mentorhandleiding keuzebegeleiding onderbouw vmbo

Opzet van de module keuzebegeleiding onderbouw vmbo

INHOUD	BLZ.	OPGAVEN	mc OPDRACHTEN
I Willen	5-28	1 t/m 26	mc wat zijn mijn competenties mc wat wil ik mc beroepenspel
II Doen	30-44	1 t/m 18	mc wat voor type ben ik
III Kunnen	45-62	1 t/m 15	mc werkomstandighedenbingo
IV Presteren	63-77	1 t/m 17	mc hoe presteer ik mc loopbaanhoroscoop mc wat is mijn voorlopige schoolloopbaan
Extra klassen(n)werk	80-81	1 t/m 3	
Portfolio	hartkatern	1 t/m 11	

Wat is er nodig?

Pen, potlood en gum, schaar

Studielast

Minimaal 15 lessen. Als alle opdrachten gemaakt worden dan moet gerekend worden op 18-20 lessen. Uiteraard bepaalt u zelf, rekening houdend met tijd en mogelijkheden, welke opdrachten u noodzakelijk vindt en welke eventueel overgeslagen kunnen worden.

Inleiding

Vmbo-ers kiezen aan het einde van het tweede leerjaar een sector en een afdeling. Deze keuzes zijn belangrijk voor het mbo en het beroep dat daarna volgt. In deze module leren ze uitgaan van wat ze willen, doen, kunnen en presteren. Door nadenken, onderzoeken, inventariseren en conclusies trekken, komen ze tot een besluit.

Willen

In het thema **willen** ontdekken leerlingen de wereld van beroepen: welke indelingen er zijn, waar moet je goed in zijn voor een bepaald beroep en wat de kenmerken zijn van beroepen.

Daarnaast moet de leerling aangeven waar zijn of haar voorkeuren liggen: *Iets met .....*, en welke beroepskenmerken belangrijk worden gevonden. Een beroepentest inventariseert naar welke soort beroepen hun voorkeur uitgaat.

Tenslotte is er aandacht voor de relatie tussen school en beroep. Het thema wordt afgerond doordat de leerling aangeeft voor welke sector en afdeling zijn of haar belangstelling het grootst is.

Tips

Opdracht 1

Sommige beroepen kunnen in meerdere kolommen geplaatst worden.

Opdracht 2

Dit dwingt leerlingen na te denken over de inhoud/eigenschappen/werkzaamheden van de beroepen. Dat is nodig om relaties met één van de andere beroepen te ontdekken. Ook hier is niet altijd maar één antwoord goed. Misschien is het handig om het voorbeeld (nummers 1, 28 en 8) mondeling toe te lichten. Dat voorbeeld laat zien dat meerdere antwoorden goed kunnen zijn.

MC opdracht 'Wat zijn mijn competenties?'

De leerlingen hebben een schaar nodig om de kaartjes uit te knippen. Het voordeel van losse kaartjes is dat de leerling gemakkelijker sorteert en, al nadenkende, kaartjes verschuift.

Opdracht 9

Het is belangrijk dat leerlingen zich niet richten op één enkel beroep. Vandaar dat ze moeten nadenken over beroepen die een beetje vergelijkbaar zijn. Als leerlingen vanwege hun opleiding bijvoorbeeld geen arts kunnen worden, moeten ze inzien dat ze in de gezondheidszorg met andere beroepen wel degelijk terecht kunnen.

Opdracht 10-14

Leerlingen moeten nadenken over de zin en onzin van de indeling mannen- en vrouwenberoepen. In hoeverre ze dat een zinvol onderscheid vinden, maken ze zelf uit. Door de opdrachten over *Meiden in de techniek* en *Jongens in de verzorging*, en de *Stellingen* moeten ze over hun eigen standpunt nadenken. In discussies kan naar voren komen dat het onderscheid eigenlijk helemaal niet zo belangrijk is

MC opdracht 'Beroepenspel'

Dit is een belangstellingstest. Een korte toelichting over het invullen van de kolommen is gewenst, bijvoorbeeld aan de hand van het eerste voorbeeld.

Door het vergelijken van steeds twee beroepen komen leerlingen tot de ontdekking bij welke sector, of sectoren, hun belangstelling ligt. Dat kan van invloed zijn op hun keuze voor een sector.

Doen

In dit thema staat zelfkennis centraal. Welke eigenschappen heb ik, wat doe ik, hoe pak ik dingen aan, welk zelfbeeld heb ik, hoe is het met mijn werkhouding op school en wat doe ik het liefst. Er is een aantal vragenlijsten opgenomen om antwoord te kunnen geven op al deze vragen.

Tips

Opdracht 2

Het is aan te raden deze opdracht even kort toe te lichten. Het is de bedoeling dat de leerling de eerste drie kolommen eerst door een klasgenoot laat invullen en daarna pas zelf de volgende drie kolommen. Het geeft de leerling een beeld van hoe hij overkomt op klasgenoten en hij kan zichzelf de vraag stellen of hij een goed zelfbeeld heeft.

Opdracht 5

Bij deze opdracht moet een staafgrafiek gemaakt worden. Een voorbeeld op het bord of overheadprojector kan voor bepaalde leerlingen handig zijn.

MC opdracht 'Wat voor type ben ik'

Deze opdracht levert een zogenaamd vliegermodel op. Het typeert de leerling als een doener, dromer, denker, beslisser of een combinatie van deze typering. Het is aan te raden op het bord een voorbeeld te geven van een 'vlieger'.

Groepsopdracht bladzijde 43

Voordat de leerlingen aan deze groepsopdracht gaan werken is het verstandig met de klas afspraken te maken over de omvang en tijdsinvestering. Dat kan uiteraard uiteenlopen van eenvoudig tot uitgebreid.

Kunnen

In dit thema staat centraal wat de leerling allemaal kan en waar hij goed in is. Vakken worden gekoppeld aan sectoren en eigenschappen worden gekoppeld aan beroepen en sectoren. Tenslotte wordt er ingegaan op de relatie tussen hobby en vrijwilligerswerk enerzijds en beroepen anderzijds.

Tips

Opdracht 2

Wat een woordweb is, kan het beste uitgelegd worden aan de hand van het voorbeeld dat is opgenomen over de schoonheidsspecialist. Als dit voorbeeld aanschouwelijk wordt opgebouwd op het bord is het voor de leerling duidelijk wat hij met de zelf gekozen beroepen moet doen.

Opdracht 3

Maak afspraken over wanneer de klas deze maakt. De leerling moet contact zoeken met personen van buiten de school. Een goede planning is noodzakelijk om te voorkomen dat er al te veel tijd nodig is.

MC opdracht 'Werkomstandighedenbingo'

Beroepen worden gekoppeld aan werkomstandigheden. Voor het spel is ongeveer een halve les nodig.

Opdracht 13

Deze opdracht vergt de nodige voorbereiding. De leerling moet een vragenlijst over hobby en vrijwilligerswerk maken, waarmee hij twee mensen benadert. Enige kennis over hoe vragen gemaakt worden en hoe met 'klanten' omgegaan moet worden is hier op zijn plaats. De gegevens worden in de klas geïnventariseerd. In de conclusies kan nagegaan worden of een hobby of het doen van vrijwilligerswerk in relatie kan worden gebracht met betaald werk.

Opdracht 15

Het visitekaartje geeft als het ware het resultaat van voorgaande hoofdstukken weer.

Presteren

Wat doe je, wat levert jouw werk op, wanneer ben je op z'n best. Zijn er lichamelijke beperkingen waar je rekening mee moet houden?

Er wordt een koppeling gemaakt tussen meervoudige intelligentie (heb begrip wordt niet genoemd) en beroepen. Ook wordt er informatie gegeven over het vervolgonderwijs in het mbo.

Tips

Opdracht 3

Bij deze opdracht moeten de leerlingen met 'de billen bloot'. Wat doe ik voor bepaalde vakken wel of niet, kan het beter of niet. Het is verstandig deze opdracht eerst even toe te lichten. Er moet namelijk nogal wat ingevuld worden.

MC opdracht 'Hoe presteer ik'

Bij deze opdracht wordt nagegaan waar de leerling goed in is, geredeneerd vanuit het begrip meervoudige intelligentie. Hierbij kan aan de leerling duidelijk gemaakt worden dat een sterke kant ook van belang is bij het leerproces: hoe pak ik dingen aan. Iemand die bijvoorbeeld sterk is met ruimtelijke inzicht, zal bij het leren veel nut hebben van schetsen, tekeningetjes en schema's.

MC opdracht 'Horoscoop'

Klassikaal eerst de voorbeelden doornemen. Anders heeft de leerling geen houvast.

MC opdracht 'Voorlopige schoolloopbaan'

Hier komt het tot een afsluiting: wat wil de leerling uiteindelijk gaan kiezen?

Extra afsluiting: klasse(n)werk

Deze opdracht kan van eenvoudig tot uitgebreid worden uitgevoerd, afhankelijk van de beschikbare hoeveelheid tijd. De presentaties die de leerlingen maken kunnen ook goed gebruikt worden op een rapportavond of op een voorlichtingsavond voor ouders.

Portfolio

Hierin worden de belangrijkste uitslagen en conclusies opgenomen van de vragenlijsten.

Vervolgens wordt dit gekoppeld aan de competenties: wat kan ik al, en hoe goed ben ik in onderzoeken, kiezen, reflecteren en communiceren.

Het portfolio kan worden bewaard en meegenomen naar de volgende klas.